

ผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อ
การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*

THE IMPACT OF CASH FLOW AND AUDIT QUALITY AFFECTING
PROFIT MANAGEMENT THROUGH ACCRUAL TRANSACTION OF
LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

ยุวดี วงศ์แวงน้อย

Yuwadee Wongwaengnoi

ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์

Titaporn Sincharoonsak

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatum University, Thailand

E-mail: yuwadee.wongwaengnoi@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการเก็บข้อมูลจากข้อมูลทางการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2561 กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 230 บริษัท และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนของประเภทอุตสาหกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อทดสอบข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานที่ใช้วิเคราะห์ความถดถอยแบบเชิงพหุคูณ และเทคนิคที่ใช้ทดสอบเงื่อนไขการเชิงพหุคูณของตัวแปร ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สถิติ Tolerance และค่า Variance Inflation Factor ผลการวิจัยพบว่า กระแสเงินสด ได้แก่ กิจกรรมการดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมการจัดหาเงิน มีผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน คุณภาพการตรวจสอบบัญชี ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และระยะเวลาการให้บริการ มีผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลพินิจของ

* Received 20 June 2020; Revised 18 August 2020; Accepted 18 August 2020

ผู้บริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เมื่อธุรกิจดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว นักลงทุนควรตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจการด้านงบกระแสเงินสด โดยใช้คุณภาพของตัวเลขกำไรที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพงานบัญชีจากสำนักงานบัญชี

คำสำคัญ: กระแสเงินสด, คุณภาพงานสอบบัญชี, การจัดการกำไร, รายการคงค้าง, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The purposive of this research were to study the impact of cash flow and the quality work affecting profit management through accrual transaction of listed companies on the Stock Exchange of Thailand was quantitative research. Using information from financial statements, annual report and annual registration statement (form 56-1) between 2014 and 2018. The sample group is 230 listed companies on the Stock Exchange of Thailand and using random sampling method based on proportion of industry type. Using descriptive statistics such as maximum, minimum, mean and standard deviation, and inferential statistics used for multiple regression analysis and techniques used to test the multiplicative conditions of variables including Pearson's Correlation Coefficient, Tolerance and Variance Inflation Factor. The research found that ; the cash flow were operating activities, investment activities and financing activities had positive impact on the profit management through open items from business operations and accrual transaction at the discretion of the management of companies registered in the Stock Exchange of Thailand was at .01 statistical significance level. The quality of the audit is the size of the audit firm, examination fee and duration of service had positive impact on the profit management through accrual transaction from business operations and accrual items at the discretion of the management of companies listed on the Stock Exchange of Thailand was at .01 statistical significance level. Therefore, once the business had been in operation for a while investors should check the results of operations on cash.

Keywords: Case Flow, Audit Quality, Profit Management, Accrual Transaction, The Stock Exchange of Thailand

บทนำ

งบการเงินเป็นข้อมูลที่แสดงถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ โดยมี การจัดทำตามหลักทางการบัญชีที่รองรับทั่วไป ดังนั้นจึงเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสร้างความ เชื่อมั่นกับกลุ่มผู้ใช้งบการเงิน ประกอบด้วย ผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ ผู้ขายสินค้า เจ้าหนี้ ลูกจ้าง และ ผู้ที่สนใจ กำไรสูงสุดจึงเป็นเป้าหมายและความต้องการของธุรกิจ และยังเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ นักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนได้อย่างรวดเร็ว (ประไพพิศ สวัสดิ์รัมย์, 2559) ข้อมูลทางการเงิน บัญชี ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงใน ฐานะทางการเงินของกิจการ ซึ่งงบการเงินเป็นเอกสารที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้กิจการที่อยู่ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุก ฝ่าย โดยผู้มีส่วนได้เสียจะนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ซึ่งคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี โดยเฉพาะคุณภาพของตัวเลขกำไร (Earnings Numbers) ถือเป็น ข้อมูลทางบัญชีที่สำคัญ วิธีวัดคุณภาพกำไรมีหลายแนวคิด ได้แก่ ที่เป็นตัวบ่งชี้ ความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการ ตัดสินใจในตลาดทุน ดังนั้น แนวโน้มผลกำไรในอนาคตจึงเกิดจากผลการดำเนินงานของธุรกิจ รูปแบบธุรกิจ การก่อหนี้ของบริษัท รวมถึงแนวโน้มของภาวะอุตสาหกรรม ภาวะเศรษฐกิจและ ตลาดหุ้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

สำหรับเรื่องคุณภาพงานสอบบัญชีนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมี ประสิทธิภาพในการตรวจสอบการตกแต่งกำไร ซึ่งเชื่อว่าการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่มี คุณภาพทำให้งานสอบบัญชีมีคุณภาพ และยังช่วยรักษาชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี หรือ ตัวผู้สอบบัญชีจากความเสี่ยงที่อาจเกิดจากรายงานทางการเงินที่ผิดพลาดของลูกค้า (DeAngelo, L. E., 1981) นอกจากนี้ คุณภาพงานสอบบัญชียังเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้สอบบัญชี ให้เห็นถึงความสำคัญในการตรวจสอบเรื่องการตกแต่งกำไร ดังนั้น คุณภาพงานสอบบัญชี จึงหมายถึง การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่จะทำให้ได้งานสอบบัญชีที่มีคุณภาพ เพื่อรักษา ชื่อเสียงของสำนักงานบัญชีหรือตัวผู้สอบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากรายงานทางการเงินที่ ผิดพลาดของลูกค้าได้

ส่วนงบกระแสเงินสด จะเป็นงบการเงินที่แสดงกระแสเงินสดที่เกิดขึ้นในระหว่างรอบ ระยะเวลาบัญชี โดยจำแนกแหล่งที่มา และใช้ไปของเงินสดในกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรม ดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน โดยผู้ใช้งบการเงินจะสามารถวิเคราะห์ถึง สภาพคล่องของกิจการว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมถึงความยืดหยุ่นทางการเงินที่จะบอก ถึงความสามารถของกิจการในการตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับโอกาสและอุปสรรคต่าง ๆ โดยการดำเนินงานบางกิจการมีกำไรในการดำเนินงานเป็นจำนวนมากแต่ขาดสภาพคล่องทาง เงินสด การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการไม่ควรที่จะพิจารณาเพียงตัวเลขกำไรในงบ

กำไรขาดทุนเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงคุณภาพกำไร ด้วยเพื่อเป็นการตัดสินใจในการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกิจการไม่ควรที่จะมองแค่ตัวเลขกำไรในงบกำไรขาดทุนเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงคุณภาพกำไร ด้วยเพื่อเป็นการตัดสินใจในการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพกำไรตามคำนิยาม ของ The Financial Accounting Standards Board (FASB) คือ กำไรที่แท้จริง (Real Earnings) FASB (ชญาบุช คลังวิเชียร, 2553) ระบบการจัดการกำไร เป็นการวัดรายการคงค้างรวมด้วยหักด้วยรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร ในนั้นการวัดค่าระดับการจัดการกำไร จึงแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การวัดค่ารายการคงค้างด้วยการใช้วิธีงบกระแสเงินสด เพราะมีความเหมาะสมมากกว่าการใช้งบดุล และส่วนที่ 2 วัดค่ารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยใช้ค่าความถดถอยจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมย้อนหลังเป็นระยะเวลา 8 ปี หรือการใช้ตัวแบบโมดิไฟด์โจนส์ (Modified Jones Model) การจัดการกำไรที่แท้จริงจะกระทำโดยการอ้างอิงจากข้อมูลผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการ (พรทิพา ขาวสะอาด, 2555)

พอกกล่าวได้ว่า ข้อมูลทางบัญชี ได้แก่ งบการเงิน งบกระแสเงินสด และคุณภาพการสอบบัญชี จะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางการเงินของกิจการได้ การศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นการศึกษาเฉพาะข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารขององค์กร หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสนใจในเรื่องผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อการจัดการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตามการศึกษานี้จะไม่ใช้ข้อมูลของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสด และคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีผลต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างและพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานด้วยวิธีทางสถิติโดยการประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติโดยการประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติจากโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ และเทคโนโลยี รวมทั้งสิ้น 546 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม รวม 230 บริษัท โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรเป้าหมายอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อ บริษัท เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลของการศึกษารั้งนี้ คือ งบการเงินรวมรายปีและรายประจำปี (56 - 1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2561 โดยหากระแสเงินสด และคุณภาพงานสอบบัญชี และตรวจสอบข้อมูลที่มีค่าแตกต่างออกจากกลุ่ม หาความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรและข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยเส้นพหุคูณ นำเสนอผลการทดสอบ Assumption ของสถิติรวมถึงค่า VIF

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลมาจากการทบทวนเอกสาร ตำรา รายงานวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์และสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งข้อมูลทุติยภูมิที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้ในการศึกษาส่วนมากมาจากรายข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ที่ www.set.or.th รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินบางส่วนจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ที่ www.setsmart.com ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการรวมถึงรายการคงค้าง เพื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ต่อไปเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) อยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2557 - 2561 รวม 5 ปี โดยศึกษาจากข้อมูลในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่นำมาใช้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ กระแสเงินสด คุณภาพงานสอบบัญชี และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และเทคนิคที่ใช้ทดสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปร มีดังนี้

2.1 การตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูล (Outlier) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ค่าสถิติ Multicollinearity

2.2 การวัดขนาดความรุนแรงของค่า Multicollinearity โดยใช้สถิติ Variance Inflation Factors (VIF) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ หากค่าที่ได้ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity และทำให้การประมาณค่าความถดถอยเชิงพหุคูณมีความถูกต้องลดลง

2.3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรคุม

2.4 ค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละตัวเป็นค่าคงที่ (Autocorrelation)

2.5 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาผลกระทบ ระหว่างตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรคุม โดยทดสอบสมมติฐานจะพิจารณาค่าสถิติ P - value ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ เพื่อทดสอบผลกระทบระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เมื่อระดับนัยสำคัญของตัวแปรอิสระมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 1) กระแสเงินสด ประกอบด้วย กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน 2) คุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมบัญชี และระยะเวลาการให้บริการ

2. ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท และ อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม

3. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย รายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่าโดยใช้กระแสเงินสด เป็นทางเลือกหนึ่งที่นักวิเคราะห์ใช้พยากรณ์และวัดมูลค่ากระแสเงินสดที่กิจการสามารถทำให้เกิดขึ้นและใช้ไปได้ตามดุลยพินิจของผู้บริหาร คำว่า กระแสเงินสด หมายถึง เงินสดที่อยู่ในมือและเงินฝากธนาคารทุกประเภท แต่ไม่รวมเงินฝากประเภทเมื่อสิ้นกิจการต้องจ่ายคืน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558) กระแสเงินสดนอกจากจะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของกิจการในแต่ละงวดมากขึ้นเพียงใด ยังเป็นบ่งชี้ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการด้วย โดยมุ่งในส่วนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินสด หรือรายการที่เทียบเท่าเงินสด เช่น เงินฝากธนาคาร หรือเงิน

ลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงเท่ากับเงินสด งบกระแสเงินสดจึงเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเงินสด การวางแผนทางการเงินของกิจการ งบกระแสเงินสดจะช่วยให้ผู้บริหาร และนักลงทุนทราบข้อมูลที่แท้จริงของกิจการว่าเงินสดมีการใช้จ่ายอย่างไร เนื่องจากงบกระแสเงินสด เป็นงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 7 เรื่องงบกระแสเงินสด เพื่อการเปลี่ยนแปลงเงินสดของกิจการในช่วงเวลาหนึ่ง โดยจะแสดงแหล่งที่ได้มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด (ทิพาภรณ์ เชียงทอง, 2554)

การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ นักลงทุนต้องทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทนั้น ๆ อย่างละเอียด เพราะการตัดสินใจลงทุนแต่ละครั้งล้วนมีความเสี่ยง นักลงทุนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนมาจากการวิเคราะห์รายงานทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ หากผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แสดงไว้ผิดพลาด โดยแสดงข้อมูลไว้สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง อาจทำให้นักลงทุนได้รับความเสี่ยงจากการตัดสินใจลงทุนได้ การวิเคราะห์คุณภาพของกำไรจึงเป็นวิธีการที่ชี้ให้เห็นว่ากำไรที่นำเสนอขึ้นนั้น แสดงให้เห็นคุณภาพของการบริหาร และเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ รวมถึงเป็นตัวบ่งชี้ว่าตัวเลขต่าง ๆ ที่ปรากฏในงบการเงินนั้นไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินมีการเข้าใจผิด การวัดคุณภาพของกำไรนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจของนักลงทุน ดังนั้น บริษัทต่าง ๆ จึงพยายามที่จะแสดงผลการดำเนินงานโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ รวมทั้งใช้แนวโน้มความคาดหวังของนักลงทุนให้ต่ำลง ทดแทนหรือควบคู่ไปกับการตกแต่งกำไรเพื่อรายงานกำไรให้เป็นไปตามเป้าหมายของกำไร (สมชาย สุภัทรกุล, 2548) การตกแต่งกำไรนั้นจะเป็นไปในทิศทางไหน ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและเป้าหมายในการตกแต่งกำไรของผู้บริหารงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร มักพบว่าผู้บริหารมีแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรจากผลตอบแทนที่สูง ผลประโยชน์จากสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจงและรายงานทางการเงินที่น่าพึงพอใจ เช่น งานวิจัยของ Guidry et al. พบว่าผู้บริหารมีแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามเงื่อนไขของผลตอบแทนที่พวกเขาจะได้รับ (Guidry, F. et al., 1999) และงานวิจัยของ Burgstahler and Dichev พบว่าผู้บริหารมีการหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ขาดทุนหรือผลการดำเนินงานที่ลดลง คือมีการตกแต่งกำไรโดยการทำให้กำไรเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยมีสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเทียบกับการตกแต่งกำไรโดยการทำให้กำไรลดลงเพียงเล็กน้อยนั้นโดยการตกแต่งกำไรนั้นทำผ่านทางรายการกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงในเงินทุนหมุนเวียน (Burgstahler, D. & Dichev, I., 1997)

ส่วนใหญ่การจัดการกำไรบริษัทมักจะดำเนินการโดยอาศัยช่องโหว่หรือทางเลือกของมาตรฐานการบัญชี และอาศัยกำไรคงค้าง ซึ่งโอกาสที่ทำให้เกิดการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างนั้น เนื่องจากตามแม่บทการบัญชีที่กำหนดข้อสมมติในการจัดทำและนำเสนองบการเงินว่าให้ทำภายใต้กฎเกณฑ์ ยกเว้นข้อมูลเกี่ยวกับกระแสเงินสด ซึ่งการจัดทำภายใต้เกณฑ์คงค้าง

หมายถึง รายการและเหตุการณ์ทางบัญชีจะรับรู้เมื่อเกิดขึ้น มิใช่เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสด หรือรายการเทียบเท่าเงินสด โดยรายการต่าง ๆ จะบันทึกบัญชีและแสดงในงบการเงินตามงวดที่เกี่ยวข้อง กิจการต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างต้นทุนที่เกิดขึ้นกับรายได้ที่เกิดจากต้นทุนนั้น ซึ่งเรียกว่าหลักการจับคู่ ดังนั้นจึงเป็นการง่ายที่ผู้บริหารจะใช้ดุลพินิจในการรับรู้หรือหลีกเลี่ยงการรับรู้รายการคงค้างบางรายการ (Mulford, C. W. & Comiskey, E. E., 1996)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบกล่าวได้ว่า งบกระแสเงินสดจะใช้ประกอบงบการเงินอื่น ๆ ช่วยให้ข้อมูลสามารถใช้ประเมินความเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์ โครงสร้างทางการเงินของกิจการ และความสามารถในการบริหารจัดการเงินสด และจังหวะเวลาของกระแสเงินสด เพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง โอกาสที่เกิดขึ้น ช่วยกำหนดนโยบายการจ่ายเงินและความจำเป็นในการกู้ยืมให้กับผู้บริหาร หากพิจารณาเกณฑ์เงินสดแล้วงบการเงินยังแสดงให้เห็นภาพที่แท้จริงของการหมุนเวียนของกระแสเงินสด ซึ่งเป็นสัญญาณการเกิดการล้มละลาย หรือการค้างชำระหนี้ได้ดี คุณภาพงานสอบบัญชี เป็นการรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐาน และการควบคุมคุณภาพการรายงาน โดยมีเครื่องมือวัดทางอ้อม คือ ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการให้บริการอื่นที่นอกเหนือจากการสอบบัญชี ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีและผู้บริหาร ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ความเชี่ยวชาญการสอบบัญชี และชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี เป็นต้น (ณัฐนิชา พุเพื่องสมบัติ, 2559) งานวิจัยที่ทำการศึกษารื่องคุณภาพงานสอบบัญชี เช่น Becker et al. พบว่า บริษัทที่ใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 6 มีรายการคงค้างทางบัญชีสูงกว่าบริษัทที่ใช้บริการจากสำนักงานสอบบัญชี Big 6 (ณัฐนิชา พุเพื่องสมบัติ, 2559) แต่ในขณะเดียวกันก็มีงานวิจัยที่แย้งว่าคุณภาพงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ นั้นไม่แตกต่างจากสำนักงานสอบบัญชีอื่น งานวิจัยของ Yasar ที่พบว่าขนาดของสำนักงานสอบบัญชีนั้นไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อรายการคงค้างทางบัญชีส่วนที่เกิดจากดุลพินิจของผู้บริหาร (Yasar, A., 2013)

ผลการวิจัย

ข้อมูลเบื้องต้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ด้านกระแสเงินสด ด้านคุณภาพงานสอบบัญชี รายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ รายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร ขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ผลวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	$\bar{x}$	SD.
ด้านกระแสเงินสด					
CFO	230	-6973967.80	235367497.34	2424750.44	16206218.16
CFI	230	-133042979.60	4439159.85	-2330176.03	10694456.87
CFF	230	-111467552.63	82970595.40	-104323.63	10570950.72
ด้านคุณภาพงานสอบบัญชี					
AF	230	390000.00	135509583.00	2528002.18	8970252.77
การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง					
NDAC	230	-1594921.28	29530790.47	1170615.56	4065089.24
DAC_CF	230	-58591.94	304128525.10	4156575.38	21580654.10
ตัวแปรคุม					
DEBT	230	0.00	0.83	0.39	0.19

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลกระทบของงานสอบบัญชี ตัวแปรต้น ด้านกระแสเงินสด ประกอบด้วย กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) มีค่าต่ำสุด = -6973967.80 ค่าสูงสุด = 235367497.34 $\bar{x}$ = 2424750.44, SD. = 16206218.16 กิจกรรมการลงทุน (CFI) มีค่าต่ำสุด = -133042979.60 ค่าสูงสุด = 4439159.85 $\bar{x}$ = -2330176.03, SD. = 10694456.87 และ กิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) ค่าต่ำสุด = -111467552.63 ค่าสูงสุด = 82970595.40 $\bar{x}$ = -104323.63, SD. = 10570950.72 ด้านคุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) มีค่าต่ำสุด = 390000.00 ค่าสูงสุด = 135509583.00 $\bar{x}$ = 2528002.18, SD. = 8970252.77 และระยะเวลาการให้บริการ (TE) การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง พบว่า ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) มีค่าต่ำสุด = -1594921.28 ค่าสูงสุด = 29530790.47 $\bar{x}$ = 1170615.56, SD. = 4065089.24 และด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) มีค่าต่ำสุด = -58591.94 ค่าสูงสุด = 304128525.10 $\bar{x}$ = 4156575.38, SD. = 21580654.10 และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT) ค่าต่ำสุด = 0.00 ค่าสูงสุด = 0.83 $\bar{x}$ = 0.39, SD. = 0.19

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างด้านกระแสเงินสด ด้านคุณภาพงานสอบบัญชี การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง และตัวแปรคุม ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	CFO	CFI	CFF	AU	AF	TN	NDAC	DAC_CF	SIZE	DEBT
CFO	-	-.879** (.000)	-.718** (.000)	-.054 (.413)	.941** (.000)	-.066 (.317)	.562** (.000)	.978** (.000)	-.054 (.413)	.037 (.576)
CFI		-	.540** (.000)	-.010 (.875)	-.806** (.000)	-.010 (.875)	-.808** (.000)	-.938** (.000)	-.010 (.875)	-.142* (.032)
CFF			-	.120 (.069)	-.686** (.000)	.120 (.069)	-.265** (.000)	-.686** (.000)	.120 (.069)	.059 (.376)
AU				-	-.066 (.317)	1.000** (.000)	.081 (.219)	-.030 (.646)	1.000** (.000)	.243** (.000)
AF					-	-.010 (.875)	.474** (.000)	.914** (.000)	-.066 (.317)	.046 (.491)
TN						-	-.517** (.000)	-.059 (.376)	-.091 (.169)	.084 (.206)
NDAC							-	.706** (.000)	.081 (.219)	.208** (.001)
DAC_CF								-	-.030 (.646)	.086 (.193)
SIZE									-	.243** (.000)
DEBT										-

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรต้นและตัวแปรตามส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันระดับต่ำกว่า 0.80 ($r < 0.80$) เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน มีค่า r อยู่ระหว่าง -.938 ถึง .978 และเพื่อให้การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนของการทดสอบค่า Tolerance และค่า VIF ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่า Tolerance และค่า VIF

ตัวแปร	Collinearity Statistic	
	Tolerance	VIF
กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO)	.343	4.005
กิจกรรมการลงทุน (CFI)	.302	4.960
กิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF)	.443	2.260
ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU)	.331	3.024
ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF)	.665	1.504
ระยะเวลาการใช้บริการ (TN)	.739	1.352
ขนาดของบริษัท (SIZE)	.928	1.078
อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT)	.890	1.124

จากตารางที่ 3 พบว่า มีตัวแปรต้นและตัวแปรตาม มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยหรือปานกลาง แสดงว่า มีความเป็นไปได้ที่จะสามารถทำการทดสอบสถิติการทดสอบการถดถอยพหุคูณตัวแปรอิสระทั้งหมดทุกตัวแปร โดยมีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ .302 ซึ่งสูงกว่า 0.1 แสดงว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ Multicollinearity สำหรับค่า VIF มีค่าสูงสุด เท่ากับ 4.005 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงเป็นการยืนยันผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรกจากการทำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1

กระแสเงินสด (CFS) ได้แก่ กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กิจกรรมการลงทุน (CFI) และกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังสมการต่อไปนี้

$$NDAC = \beta_0 + \beta_1(CFO) + \beta_2(CFI) + \beta_3(CFF) + \beta_4(SIZE) + \beta_5(DEBT) + e \dots\dots\dots (1)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของกระแสเงินสดกับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ โดยมีขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวแปรควบคุม (n = 230)

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	SE _B	β		
(Constant)	1.611	5.256		.003	.997
CFO	.153	6.022	.608	6.879	.000**
CFI	.513	5.028	1.351	18.161	.000**
CFF	.009	6.019	.024	.471	.638
SIZE	.295	5.678	.026	.744	.458
DEBT	.335	5.226	.023	.658	.511

$$SE_{est} = \pm 5.281, R = .866, R^2 = .750, \text{adjust } R^2 = .745, F = 34.592, p\text{-value} = .000$$

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

$$NDAC = .608(CFO) + 1.351(CFI) \dots\dots\dots (2)$$

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรด้านกระแสเงินสด ประกอบด้วย กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กิจกรรมการลงทุน (CFI) ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ตัวแปรด้านกระแสเงินสด (CFS) กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) และกิจกรรมการลงทุน (CFI) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร้อยละ 74.50 ขณะที่อีกร้อยละ 25.50 เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น และไม่พบความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (SIZE) และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT) ไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบสมมติฐานที่ 2

กระแสเงินสด (CFS) ได้แก่ กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กิจกรรมการลงทุน (CFI) และกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังสมการต่อไปนี้

$$DAC_CF = \beta_0 + \beta_1(CFO) + \beta_2(CFI) + \beta_3(CFF) + \beta_4(SIZE) + \beta_5(DEBT) + e \dots\dots\dots(3)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของกระแสเงินสดกับรายการคงค้างตามดุลพินิจผู้บริหาร โดยมีขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวแปรควบคุม (n = 230)

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	SE _B	β		
(Constant)	7.371	4.432		.472	.638
CFO	.855	5.029	.642	29.069	.000**
CFI	.713	5.037	.353	19.021	.001**
CFF	.072	5.026	.035	2.809	.005*
SIZE	.317	4.929	.002	.175	.861
DEBT	.172	4.360	.013	1.434	.153

$$SE_{est} = \pm 2.714, R = .992, R^2 = .984, \text{adjust } R^2 = .984, F = 28.955, p\text{-value} = .000$$

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

$$DAC_CF = .642(CFO) + .353(CFI) + .035(CFF) \dots\dots\dots(4)$$

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรด้านกระแสเงินสด ประกอบด้วย กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กิจกรรมการลงทุน (CFI) และกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ทั้งนี้ ตัวแปร ด้านกระแสเงินสด (CFS) กิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กิจกรรมการลงทุน (CFI) และกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร้อยละ 98.40 ขณะที่อีกร้อยละ 1.60 เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น และไม่พบความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (SIZE) และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT) ไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบสมมติฐานที่ 3

คุณภาพงานสอบบัญชี ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลาการใช้บริการ (TN) ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$NDAC = \beta_0 + \beta_1(AU) + \beta_2(AF) + \beta_3(TN) + \beta_4(SIZE) + \beta_5(DEBT) + e \dots\dots\dots (5)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของคุณภาพงานสอบบัญชี กับรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ โดยมีขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวแปรควบคุม (n = 230)

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
	b	SE _b	β	t	
(Constant)	1.956	8.422		.744	.458
AU	.215	8.039	.314	.24562	.000**
AF	.111	8.033	.355	39.414	.000**
TN	.235	8.035	.383	44.861	.000**
SIZE	.617	7.516	.072	1.191	.235
DEBT	.609	7.453	.170	2.869	.105
SE _{est} = $\pm$ 5.775, R = .514, R ² = .464 adjust R ² = .451, F= 20.222, p-value = .000					

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

$$NDAC = .314(AU) + .355(AF) + .383(TN) \dots\dots\dots (6)$$

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแปรด้านคุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลาการใช้บริการ (TE) ส่งผลกระทบบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ตัวแปร ด้านคุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลาการใช้บริการ (TE) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร้อยละ 45.10 ขณะที่ร้อยละ 54.90 เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น และไม่พบความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (SIZE) และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT) ไม่ส่งผลกระทบบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การทดสอบสมมติฐานที่ 4

คุณภาพงานสอบบัญชี ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลาการใช้บริการ (TN) ส่งผลกระทบบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$DAC_CF = \beta_0 + \beta_1(AU) + \beta_2(AF) + \beta_3(TN) + \beta_3(SIZE) + \beta_4(DEBT) + e\dots\dots\dots (7)$$

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณของคุณภาพงานสอบบัญชี กับรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหารโดยมีขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวแปรควบคุม (n = 230)

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	b	SE _b	β		
(Constant)	7.532	6.965		1.125	.262
AU	.002	7.036	.004	.365	.716
AF	.121	7.032	.597	59.337	.000**
TN	.174	7.039	.048	6.024	.000**
SIZE	.675	6.502	.020	.695	.487
DEBT	.620	6.590	.039	1.416	.158

SE_{Est} = ± 5.761, R = .915, R² = .837, adjust R² = .834, F = 28.827, p-value = .000

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

$$\text{DAC_CF} = .597(\text{AF}) + .048(\text{TN}) \dots\dots\dots (8)$$

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวแปรด้านคุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลา การให้บริการ (TE) ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ สาเหตุที่พบการทดสอบตัวแปรด้านคุณภาพงานสอบบัญชี ประกอบด้วย ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี (AF) และระยะเวลาการให้บริการ (TE) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง รายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร (DAC_CF) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร้อยละ 83.40 ขณะที่อีกร้อยละ 16.60 เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่นและไม่พบความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (AU) และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (SIZE) และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DEBT) ไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (NDAC) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อภิปรายผล

ด้านกระแสเงินสดต่อรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลกระแสเงินสดในกิจกรรมการดำเนินงาน และการลงทุน พบว่า กระแสเงินสด และการลงทุนส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ

ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะ ถ้ากิจกรรมการดำเนินงาน และการลงทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในการวิเคราะห์กระแสเงินสดจึงเป็นการวัดความสามารถของกิจการ เช่น จำนวนเงินที่แสดงในงบกระแสเงินสดของแต่ละกิจการ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี งบกระแสเงินสดจะแสดงการเปลี่ยนแปลงแหล่งได้มาและแหล่งใช้ไปของเงินสด หรือรายการเทียบเท่าเงินสด ในรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง โดยจะแสดงให้เห็นถึงกระแสเงินสดไหลเข้า (Cash Inflows) และกระแสเงินสดไหลออก (Cash Outflows) ของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของแต่ละกิจกรรม หากกิจการมีกระแสเงินสดดี ก็จะทำให้รายการคงค้างที่เกิดตามสถานะเศรษฐกิจหรือเกิดจากกิจกรรมในการดำเนินงานของธุรกิจทั่ว ๆ ไป เป็นการแสดงถึงความสามารถของกิจการในการบริหารจัดการทางการเงินทำให้มีกระแสเงินสดที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียง มีเครดิตดี ทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ระบุว่า งบกระแสเงินสดจะช่วยให้ข้อมูลที่สามารถใช้ในการประเมิน การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์โครงสร้างทางการเงินของกิจการ ซึ่งความสามารถในการบริหารจัดการเงินสดและจังหวะเวลาของกระแสเงินสด เพื่อให้ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และโอกาสที่เกิดขึ้น ช่วยประเมินความสามารถในด้านการบริหารกิจการในการก่อให้เกิดเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปสร้างแบบจำลองเพื่อประเมินและเปรียบเทียบมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการที่ต่างกัน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558) ดังผลการวิจัยของ Collins และ Hribar พบว่า การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินเป็นหลักในการวัดรายการคงค้างนั้นก่อให้เกิดความโน้มเอียงในการวัดอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะบริษัทที่มีการควบกิจการหรือซื้อกิจการ ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก และมีการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะกระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นตัวแปรอธิบายและอัตราผลตอบแทนของหุ้นเป็นตัวแปรตาม (Collins, W. & Hribar, P., 1999) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา โลหิตหาญ ที่พบว่า กระแสเงินสดจากการกักขังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดในอนาคต (จินตนา โลหิตหาญ, 2560)

ด้านกระแสเงินสดต่อรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระแสเงินสดในกิจกรรมการดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมการจัดหาเงิน ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รายการคงค้างเป็นตัววัดการจัดการกำไรของบริษัทที่มุ่งเน้นการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินเป็นหลัก และงบกระแสเงินสดเป็นหลัก สำหรับรายการคงค้างทางบัญชีที่เกิดดุลพินิจของผู้บริหาร

นั้น เกิดจากการบรรยายการกระแสเงินสดที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการตัดสินใจทางบัญชี ผ่านรายการคงค้างที่ส่งผลกระทบต่อกำไรของบริษัท ทำให้เกิดการตกแต่งกำไรได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Schroede et al. ระบุว่า ความพยายามอย่างแรงกล้าของผู้บริหารที่จะเพิ่มกำไรในระยะสั้น เพราะการที่ผู้บริหารตัดสินใจนำมาตรฐานการบัญชีใหม่ที่ยังไม่มีผลบังคับใช้มาปรับใช้ก่อนซึ่งทำให้เกิดผลดีกับผลการดำเนินงานหรือกำไร (Schroede, D. A. et al., 1995) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑา สุทธิพงศ์ ศึกษาความสามารถในการพยากรณ์การกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตของกำไรสุทธิ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างทางบัญชี พบว่า กระแสเงินสด จากการดำเนินงานไม่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคตได้ (มณฑา สุทธิพงศ์, 2553)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หากกระแสเงินสดจาก 3 กิจกรรมเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างเพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ถ้ากระแสเงินสดลดลงก็จะมีกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิเคราะห์กระแสเงินสด จึงเป็นการวัดรายการคงค้างที่ต้องอาศัยการประมาณการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสร้างขึ้นเองก็เป็นได้

ด้านคุณภาพงานสอบบัญชีต่อรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คุณภาพงานสอบบัญชี ที่เกี่ยวข้องกับขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และระยะเวลาการให้บริการ ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างด้านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวิเคราะห์คุณภาพงานสอบบัญชี จึงเป็นการวัดคุณค่าต่อผู้ใช้งบการเงินของผู้สอบบัญชีในรายงานการสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเชื่อมั่นในส่วนของความถูกต้องและครบถ้วนในสาระสำคัญเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน หากกิจการมีคุณภาพงานสอบบัญชีที่ดี ก็จะทำให้รายได้ที่พึงรับและค่าใช้จ่ายที่พึงจ่ายเพื่อให้แสดงผลการดำเนินงานในแต่ละงวดเวลาอย่างเหมาะสม โดยไม่คำนึงว่ารายได้หรือค่าใช้จ่ายนั้นจะได้รับหรือจ่ายเป็นเงินสดหรือไม่ เพื่อดึงดูดนักลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อการขอสินเชื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาเงินกู้ ซึ่งถือเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กิจการของแต่ละบริษัท อีกทั้งยังส่งผลต่อการบริหารค่าตอบแทน ที่อาจผูกติดอยู่กับกำไร ผ่านการตกแต่งตัวเลขผ่านรายการคงค้าง หรือการเลือกนโยบายบัญชีที่เอื้อประโยชน์ต่อกิจการของแต่ละกลุ่มบริษัท สอดคล้องกับแนวคิดของ Carcello and Neal ระบุว่า ผู้สอบบัญชีนั้นมีความเป็นอิสระน้อยลงเมื่อผู้สอบบัญชีให้บริการสอบบัญชีแก่บริษัทมาเป็นระยะเวลานาน (Carcello, J. V. & Neal, T. L., 2000) สอดคล้องกับข้อกำหนดให้มีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีเมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่ง ในขณะเดียวกัน การที่ผู้สอบบัญชีให้บริการสอบบัญชีแก่บริษัทหนึ่งเป็นเวลานานจะเพิ่มความสามารถในการป้องกันการตกแต่งกำไรได้มากยิ่งขึ้น

ด้านคุณภาพงานสอบบัญชีต่อรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คุณภาพงานสอบบัญชี ที่เกี่ยวข้องกับ ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และระยะเวลาการใช้บริการ ส่งผลกระทบต่อผลการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ เป็นเพราะ ถ้าคุณภาพงานสอบบัญชีลดลงก็จะมีผลกระทบต่อผลการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง ด้านรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คุณภาพงานสอบบัญชีจะขึ้นอยู่กับวิธีการตรวจสอบ ความรู้และความสามารถของผู้สอบบัญชีให้เป็นไปตามที่มาตรฐานการควบคุมคุณภาพการรายงานที่กำหนดไว้นอกเหนือจากการสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สรรพงค์ ลิ้มปรีธกุล ที่กล่าวว่า คุณภาพกำไรสามารถนำมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มของความไม่น่าเชื่อถือของกำไรที่รายงานและกำไรที่มีคุณภาพต้องไม่ผันผวนหรือไม่ยากแก่การคาดการณ์แนวโน้ม เพราะมูลค่าของธุรกิจจะวัดได้จากกระแสเงินสด รวมทั้งยังกล่าวว่าคุณภาพกำไรที่ดี คือ ใช้หลักบัญชีหลักความระมัดระวังที่เหมาะสมและนโยบายการบัญชีต้องสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของธุรกิจ (สรรพงค์ ลิ้มปรีธกุล, 2547) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jacob and Jorgensen พบว่า บริษัทตกแต่งกำไรเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุนหรือการรายงานผลกำไรที่แสดงถึงแนวโน้มที่ลดลง โดยทดสอบว่าการจัดลำดับไตรมาสที่ต่างไปจากเกณฑ์ปกตินี้มีรูปแบบการกระจายตัวของผลกำไรที่แตกต่างกันหรือไม่ ภายใต้สมมติฐานว่าผลกำไร ในไตรมาสระหว่างกาลน่าจะได้รับผลกระทบจากการตกแต่งกำไรน้อยกว่าไตรมาสที่สี่ (Jacob, J. & Jorgensen, B. N., 2007) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก้วมณี อุทธีรัมย์ พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนที่คาดหวังของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (แก้วมณี อุทธีรัมย์, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไรผ่านบัญชีคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า กระแสเงินสดส่งผลทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของธุรกิจ และยังพบว่า คุณภาพงานสอบบัญชี ได้ส่งผลกระทบทางบวกกับการจัดการผ่านกำไรคงค้าง เช่นกัน ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กระแสเงินสด ได้แก่ กิจกรรมการดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมการจัดหาเงิน ส่งผลกระทบต่อผลการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้น เมื่อดำเนินธุรกิจมาระยะหนึ่ง นักลงทุนจะต้องตรวจสอบและไม่ควรละเลย เพื่อให้เห็นสภาพทางการเงินของกิจการ จะต้องทำการเปรียบเทียบ

สัดส่วนระหว่างรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร

2. คุณภาพงานสอบบัญชี ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหาร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้น ฝ่ายบริหารนอกจากจะวิเคราะห์ในเรื่องของคุณภาพงานสอบบัญชีที่เกี่ยวกับขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมสอบบัญชี และระยะเวลาการใช้บริการ ยังต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทของขนาดของบริษัท และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมตามบริบทของแต่ละกลุ่มบริษัท ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์การจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง

3. เนื่องจากข้อมูลที่ต้องใช้ย้อนหลังไปค่อนข้างยาวนาน อาจทำให้การได้ข้อมูลของบางกลุ่มบริษัทไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ บางบริษัทมีการจัดการทางการเงินที่ให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน นักลงทุนจึงจำเป็นต้องตัดตัวอย่างบางส่วนออกไป เพื่อให้ตัวอย่างที่เหลือสามารถนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้

เอกสารอ้างอิง

- แก้วมณี อุทิมัย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับผลตอบแทนที่คาดหวังของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี. ใน เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 ประจำปี 2556. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จินตนา โลหิตหาญ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินกับการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ชญาณุช คลังวิเชียร. (2553). การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมยานยนต์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน สารนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ณัฐนิชา พู่เฟื่องสมบัติ. (2559). คุณภาพงานสอบบัญชีและการตกแต่งกำไร. ใน สารนิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). ปัจจัยที่มีผลกระทบบัราค่าง. เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2563 จาก https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content02.pdf

- ทิพาภรณ์ เชียงทอง. (2554). ความคิดเห็นของนักบัญชีที่มีต่อการใช้ข้อมูลในงบกระแสเงินสด และสัญญาณเตือนภัยจากงบกระแสเงินสด. ใน สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประไพพิศ สวัสดิ์รัมย์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(1), 143-156.
- พรทิวา ขาวสะอาด. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการจัดการกำไร: กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 9(2), 29-35.
- มณฑา สุทธิพงศ์. (2553). กำไรสุทธิ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและรายการคงค้างทางบัญชี ในการพยากรณ์กระแสเงินสดจากการดำเนินงานในอนาคต. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). แม่บทการบัญชี. ใน กรุงเทพมหานคร. พี.เอ. ลีฟวิง.
- สมชาย สุภัทรกุล. (2548). คุณภาพของงานสอบบัญชีกับขนาดของสำนักงานสอบบัญชี. วารสารบริหารธุรกิจ, 22(83), 21-32.
- สรรพวงศ์ ลิ้มป้อรงกุล. (2547). คุณภาพกำไรของธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: ธรรมนิติเพรส.
- Burgstahler, D. & Dichev, I. (1997). Earnings management to avoid earnings decreases and losses. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 99-126.
- Carcello, J. V. & Neal, T. L. (2000). Audit Committee Composition and Auditor Reporting. *The Accounting Review*, 75(4), 453-467.
- Collins, W. & Hribar, P. (1999). Earnings-based and accrual-based market anomalies: One effect or two. *Journal of Accounting and Economics*, 29(1), 101-123.
- DeAngelo, L. E. (1981). Audit size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(12), 183-199.
- Guidry, F. et al. (1999). Earnings-based Bonus Plans and Earnings Management by Business-unit Managers. *Journal of Accounting and Economics*, 26(1-3), 113-142.
- Jacob, J. & Jorgensen, B. N. (2007). Earnings management and accounting income aggregation. *Journal of Accounting and Economics*, 43(2-3), 369-390.

- Mulford. C. W. & Comiskey, E. E. (1996). *Financial Warnings*. New Jersey: John Wiley & sons.
- Schroede, D. A. et al. (1995). *The psychology of helping and altruism: Problems and puzzles*. New York: McGraw-Hill.
- Yasar, A. (2013). Big Four Auditors' Audit Quality and Earnings Management : Evidence from Turkish Stock Market. *International Journal of Business and Social Science*, 4(17), 153-163.